STUDIA I PRACE
Kolegium Zarządzania i Finansów
ZESZYT NAUKOWY 210

210/2026
s. 79–96

Szkoła Główna Handlowa w Warszawie
Kolegium Zarządzania i Finansów
https://econjournals.sgh.waw.pl/SiP

Julianna Gigol
https://orcid.org/0009-0002-9430-8411

Niderlandy jako europejski raj podatkowy

Streszczenie

Celem artykułu było sprawdzenie, czy Niderlandy są europejskim rajem podatkowym. Istnienie rajów podatkowych osłabia bezpieczeństwo finansowe państw, z których zyski przedsiębiorstw są transferowane do rajów. Oficjalne publikowane przez Unię Europejską listy rajów podatkowych nie obejmują państw członkowskich Unii Europejskiej. W artykule przedstawiono wyniki analizy, której celem była ocena stanu faktycznego jurysdykcji podatkowej w Niderlandach pod kątem spełniania kryterium uznania tego kraju za raj podatkowy. Sformułowano następującą hipotezę badawczą: Niderlandy są europejskim rajem podatkowym. Przeprowadzono krytyczną analizę tekstu. Przedmiotem analizy była literatura naukowa poświęcona rajom podatkowym. Dokonano analizy metodą dedukcji. Poszukiwano cech charakterystycznych raju podatkowego. Po ich określeniu dokonano analizy Niderlandów pod kątem występowania tych cech. W wyniku przeprowadzonej analizy ustalono, że Niderlandy spełniają kryteria uznania tego kraju za współczesny, europejski raj podatkowy. Tym samym hipoteza badawcza została zweryfikowana pozytywnie.

Słowa kluczowe: raj podatkowy, europejski raj podatkowy, cechy raju podatkowego, Niderlandy
Kody klasyfikacji JEL: H23, H25, H26, H32, H71

1. Wprowadzenie

Jednym z przejawów agresywnego unikania opodatkowania jest wykorzystywanie różnic między państwami w systemach podatkowych w celu uzyskania korzyści podatkowych. Tego rodzaju działania są dopuszczalne prawnie, ale są traktowane jako naganne z powodów etycznych [Love, 2025; Payne, Raiborn, 2018]. Różnice w opodatkowaniu między poszczególnymi państwami, zwłaszcza duże różnice, stanowią zachętę dla przedsiębiorstw międzynarodowych do przenoszenia swojej działalności ze względu na ewentualne korzyści finansowe, a nie z powodów biznesowych. W literaturze przedmiotu zwraca się uwagę na negatywne efekty, jakie pociąga za sobą transfer zysków między krajami. Unia Europejska, podobnie jak Stany Zjednoczone, traci najwięcej z powodu transferu zysków do rajów podatkowych, jakimi są kraje o niższych podatkach. Problem ponoszonych strat nabrał na znaczeniu po kryzysie *subprime*. Od tego czasu można obserwować także większą aktywność badaczy w tym obszarze. W związku z tym, że negatywne efekty funkcjonowania rajów podatkowych, w tym przede wszystkim erozja bazy podatkowej, osłabiają bezpieczeństwo finansowe wielu państw Unii Europejskiej, a jednocześnie można zauważyć dużą konkurencję podatkową wewnątrz samej Unii Europejskiej, postanowiono sprawdzić, w kontekście braku na europejskiej liście rajów podatkowych krajów unijnych, czy Niderlandy są europejskim rajem podatkowym. W artykule przedstawiono wyniki analizy, której celem była ocena stanu faktycznego jurysdykcji podatkowej w Niderlandach pod kątem spełniania kryterium uznania tego kraju za raj podatkowy. Na podstawie przeglądu literatury sformułowano następującą hipotezę badawczą: Niderlandy są europejskim rajem podatkowym.

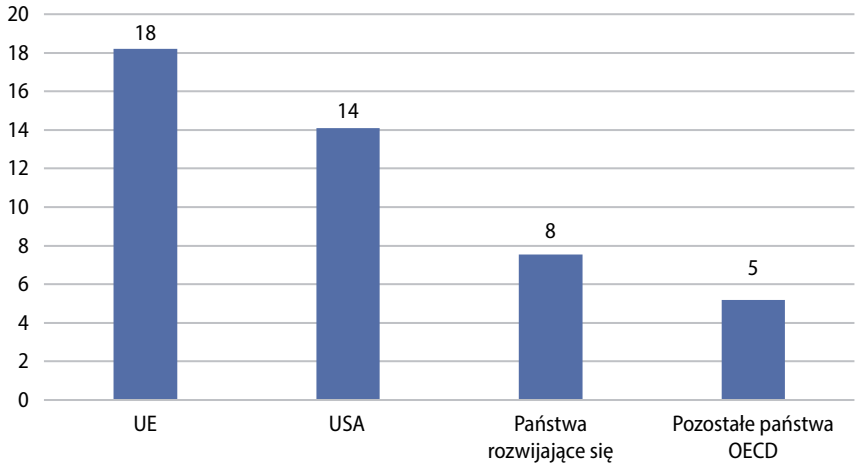
Przeprowadzono badanie niereaktywne z wykorzystaniem metody analizy treści, czyli metody badania jakościowego. Dokonano analizy literatury przedmiotu i metodą dedukcji wyodrębniono cechy charakterystyczne raju podatkowego. Następnie, w celu weryfikacji hipotezy badawczej, porównano cechy Niderlandów z cechami raju podatkowego.

2. Agresywne unikanie opodatkowania i transfer zysków

Od czasu kryzysu *subprime* i spadających dochodów państw z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych większą uwagę skierowano na problem agresywnego unikania opodatkowania [Payne, Raiborn, 2018]. Nie jest to pojęcie funkcjonujące w prawie podatkowym ani nawet w słowniku języka polskiego [Pastuszak, 2018]. Spotkać je można w praktyce, przede wszystkim u przedsiębiorców, polityków czy doradców podatkowych. Organizacja Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD) w swoich raportach używa również nazwy agresywne planowanie podatkowe (*Agressive Tax Planning*, ATP) w rozumieniu wykorzystywania technicznych aspektów systemu podatkowego lub rozbieżności pomiędzy dwoma lub więcej systemami podatkowymi w celu zmniejszenia zobowiązań podatkowych [Lorentz i in., 2017].

W literaturze znaleźć można także bardziej precyzyjne definicje. Jest to, w odróżnieniu od zwykłego unikania opodatkowania, działanie zgodne z przepisami prawa, jednak nie z duchem prawa [Alm, 2014]. Wątpliwe interpretacje i wykładnie prawa podatkowego stosowane w złej wierze pozwalają korzystać podatnikom z luk podatkowych. Zachowania te uznawane są za potencjalnie nieetyczne i wątpliwe moralnie [Payne, Raiborn, 2018]. Przede wszystkim jednak działania te skupiają się na osiągnięciu korzyści podatkowej, a nie na osiągnięciu celu gospodarczego, i nie są skutkiem realnych sytuacji biznesowych [Pastuszak, 2018].

Rysunek 1. Dochody podatkowe utracone z powodu przenoszenia zysku (*tax shifting*) w roku 2015 (% dochodów z CIT)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych zaczerpniętych z Missing Profits World (b.d.).

Przedsiębiorstwa międzynarodowe mają możliwość uzyskiwania korzyści podatkowych dzięki istnieniu rajów podatkowych, do których transferują swoje zyski [Tardios, Clegg, 2025]. Korzystają chętnie z tej możliwości, co potwierdziło wielu badaczy [Bolwijn, Casella, Rigo, 2018; Clausing, 2016; Tardios, Clegg, 2025; Delis i in., 2025]. Wier i Zucman stwierdzili, że w latach 1975–2019 znacząco wzrosły zyski korporacji międzynarodowych, a wzrost ten był szybszy niż wzrost globalnego PKB, przy czym zaobserwowali jednocześnie, że nasiliło się zjawisko transferu zysków w skali globalnej, a wartość podatku dochodowego płaconego w skali globalnej zamiast wzrosnąć o ok. 1/3 w stosunku do 1975, w roku 2019 spadła o ok. 1/3 [Wier, Zucman, 2022]. Przedsiębiorstwa, aby obniżyć swoje koszty podatkowe, tworzą sztuczne struktury służące przenoszeniu zysku (*profit shifting*). Poprzez holdingi, bezpośrednie inwestycje zagraniczne, skomplikowane struktury złożone z grupy spółek „sióstr", „córek" czy „wnuczek" firmy są w stanie osiągać największe zyski w jurysdykcjach, gdzie im się to najbardziej opłaca, czyli o najbardziej sprzyjającym systemie podatkowym. W ten sposób w innych krajach zmniejszają się dochody m.in. z podatku CIT, średnia globalna utraconych dochodów w roku 2019 wynosiła 10% wartości całych dochodów uzyskanych z CIT. Największe straty ponosi Unia Europejska (rysunek 1) [Tørsløv, Wier, Zucman, 2022].

Informacje na temat sposobów, w jaki przedsiębiorstwa stosują agresywne unikanie opodatkowania i na jaką skalę, z oczywistych powodów są trudne do zdobycia i oszacowania. Spółki chronią informacje na temat swoich metod optymalizacji. Jednak, według szacunków OECD z 2015 roku, straty z powodu agresywnej optymalizacji podatkowej wynoszą co roku od 100 do 240 miliardów USD [OECD, 2015]. Udział zysków transferowanych w globalnych zyskach ogółem wyniósł w 2019 roku 18%, podczas gdy w 1975 roku wynosił ok. 4% [Wier, Zucman, 2022]. Ciekawe są wyniki badania Hasana z zespołem [2025], z których wynika, że firmy międzynarodowe o wyższych wynikach CSR transferują większą część zysków do swoich zagranicznych spółek zależnych w krajach o niskim opodatkowaniu. W literaturze przedmiotu wskazuje się natomiast na nieetyczny charakter transferu zysków oraz to, że zjawisko to jest przykładem globalnej niesprawiedliwości [Love, 2025]. Clausing [2016] oszacowała, że transfer zysków kosztował USA w latach 1983–2012 między 77 a 111 mld USD i zauważyła, że erozja bazy podatkowej jest dużym problemem zwłaszcza w krajach rozwijających się, w których nie ma niskich stawek podatkowych. Dzieje się tak między innymi dlatego, że erozja bazy podatkowej wpływa negatywnie na rozwój [Bolwijn, Casella, Rigo, 2018].

Badania naukowe wskazują kilka głównych kanałów unikania opodatkowania. Jednymi z najczęściej wymienianych jest używanie cen transferowych [Contractor, 2016]. Powiązane ze sobą spółki tak przeprowadzają transakcje, aby wyższe kwoty płacić podmiotom, które są obciążone niższymi podatkami, a niższe tam, gdzie są wysokie podatki. Kolejnym pojawiającym się narzędziem są opłaty licencyjne i wykorzystanie własności intelektualnej [Beer, de Mooij, Liu, 2020]. W tym przypadku najczęściej koszty prac związanych z badaniem i rozwojem (B+R) są ponoszone w jednym kraju, a następnie patent jest przenoszony na spółkę zależną, która ma siedzibę w kraju o niskich podatkach i pobiera ona opłaty licencyjne od spółek z grupy. Przedsiębiorstwa korzystają również z zadłużania się u podmiotów powiązanych, wykorzystywania umów międzynarodowych dotyczących unikania podwójnego opodatkowania i podatku u źródła, czy też przeprowadzają tak zwane odwrócenia: rodzaj transgranicznych fuzji i przejęć polegających na przeniesieniu siedziby firmy do miejsca atrakcyjniejszego z punktu widzenia podatków [Beer, de Mooij, Liu, 2020]. Elementem powtarzającym się w każdej z tych technik są kraje o niskich podatkach, niewątpliwie są one kluczowe w przypadku agresywnego unikania opodatkowania, dlatego w niniejszym artykule skupiono się na problematyce rajów podatkowych.

3. Raje podatkowe w Europie

Raje podatkowe lub też oazy podatkowe (*tax haven*) to najogólniej jurysdykcje o tak skonstruowanym systemie podatkowym, który umożliwia przedsiębiorstwom i zamożnym osobom fizycznym unikanie opodatkowania i płacenie niskich podatków na ich terytorium [Hines, Rice, 1994; Slemrod, Wilson, 2009]. Jednak mimo że termin ten używany był już w latach 50. XX wieku, dalej nie ma jasnej definicji, czym właściwie jest raj podatkowy [Hebous,

2014]. Nie powstały też dokładne wskaźniki, które pozwalałyby określić, czy dane państwo lub miejsce spełnia kryteria tej definicji.

Organizacja Współpracy Gospodarczej i Rozwoju [1998] przy ocenie, czy dany kraj jest rajem podatkowym, przyjęła następujące kryteria:

- niskie lub zerowe podatki,
- brak transparentności regulacji,
- brak wymiany informacji,
- odizolowanie od reszty światowej gospodarki.

Pojęcie rajów podatkowych współcześnie jest utożsamiane z centrami finansowymi *offshore*. W przeszłości nazwa ta funkcjonowała jako oddzielne określenie krajów, które oferują przedsiębiorstwom legalne sposoby na obniżenie opodatkowania [Piotrowska, 2014]. Jednakże różnice między rajami podatkowymi a centrami *offshore* do tego stopnia się zatarły, że praktycznie nie da się przy opisie jednych z nich pomijać te drugie [Miranda, Dias, 2020].

W ludzkiej świadomości raje podatkowe najczęściej kojarzone są z małymi rajskimi wyspami. Zazwyczaj rajami podatkowymi są kraje o niewielkim terytorium, zamożniejsze niż inne [Hines, 2010]. Wyniki wielu badań wskazują, że są to państwa dobrze zarządzane, a sam fakt, że mały kraj jest dobrze zarządzany, zwiększa prawdopodobieństwo, że zostanie rajem podatkowym [Dharmapala, Hines, 2009]. Co więcej, miejsca o łagodnej polityce podatkowej osiągają o wiele lepsze wyniki w międzynarodowych miernikach jakości zarządzania niż porównywalne jurysdykcje niebędące rajami [Dharmapala, Hines, 2008]. Charakteryzują się też szybszym wzrostem gospodarczym. W latach 1992–2006 średnie tempo wzrostu rajów podatkowych wynosiło 2,85%, kiedy pozostałych krajów tylko 2,39% [Hines, 2010].

Rajami podatkowymi są najczęściej te kraje, które mają słabe perspektywy rozwoju, nie posiadają surowców, ich położenie nie daje im strategicznych możliwości gospodarczych, oprócz turystyki. Dlatego stworzenie sprzyjających warunków dla inwestorów zagranicznych staje się potencjalną szansą dla tego typu terytoriów, aby przyciągnąć biznes. Historycznie jednym z pierwszych tego typu miejsc były wyspy należące do imperium brytyjskiego, takie jak Kajmany czy Bermudy, które do dzisiaj są jednymi z najbardziej rozpoznawalnych rajów podatkowych [Palan, b.d.]. Geneza tego typu miejsc sięga XIX wieku, a pierwszą przyczyną ich powstawania była reakcja na wysokie podatki. Protoplastami rajów podatkowych były dwa stany USA – New Jersey i Delaware, które jako pierwsze wprowadziły sprzyjające regulacje dla spółek. W Europie tego typu praktyki spotkać można było dopiero w latach 20. XX wieku w Szwajcarii i Liechtensteinie [Palan, Murphy, Chavagneux, 2009].

Aktualnie lista krajów posiadających cechy rajowe i stosujących szkodliwą konkurencję podatkową wydłuża się. W grudniu 2024 roku pojawiła się w Polsce lista rajów podatkowych opublikowana przez Ministra Finansów, na której znalazło się 25 krajów i terytoriów, ale tradycyjnie nie obejmuje ona państw Unii Europejskiej [Rozporządzenie Ministra Finansów z 18 grudnia 2024 r.]. Ze względu na negatywne skutki transferu zysków do rajów podatkowych i osłabienie bezpieczeństwa finansowego poszczególnych państw, ale także światowej gospodarki, przeciwdziałanie nieuczciwej konkurencji podatkowej jest ważnym celem

poszczególnych państw w walce z erozją bazy podatkowej [Nessa i in., 2025]. Na przykład OECD wprowadziła obowiązek raportowania dla przedsiębiorstw międzynarodowych, co ma ułatwić walkę z transferem zysków do rajów podatkowych [Nessa i in., 2025].

4. Cechy charakterystyczne raju podatkowego

Opis raju podatkowego jako małego, bogatego, dobrze zarządzanego terytorium o niskich podatkach jest najczęściej spotykany w literaturze. Badania wskazują, że jeśli kraj ma poniżej miliona mieszkańców, to prawdopodobieństwo, że zostanie rajem podatkowym znacząco wzrasta – z 26% na 61% [Dharmapala, Hines, 2009]. Równie duży wpływ ma jakość zarządzania, jeśli kraj jest bezpieczny, ma stabilną sytuację, to będzie mógł stworzyć atrakcyjne warunki dla inwestorów [Schjelderup, 2016]. Do niedawna OECD uważało, że jedną z ważniejszych cech rajów podatkowych jest tajemnica bankowa, jednak poprzez działania zmuszające kraje do wymiany informacji, znaczenie jej uległo zmniejszeniu [Desai, Foley, Hines Jr, 2006].

Warto zauważyć, że mimo odizolowania i ukrywania informacji raje w większości są terytoriami, które są powiązane politycznie i gospodarczo z krajami OECD [Christensen, 2011]. Najważniejszą cechą rajów są niskie lub zerowe podatki oraz system podatkowy przyjazny dla przedsiębiorców. Brak kontroli, swobodny dostęp do kapitału i niski poziom sformalizowania wpływają na łatwość zakładania spółek. Co przy odizolowaniu raju i braku dostępu do informacji dla innych gospodarek, daje wiele możliwości na unikanie opodatkowania [Pach, 2019].

Jednak współcześnie coraz więcej krajów, mimo nieposiadania większości wymienionych cech, w znaczący sposób ułatwia przedsiębiorstwom stosowanie agresywnej optymalizacji. Przykładem takiego działania może być np. prawne umożliwienie obniżenia podatków od dywidend i zysków kapitałowych od spółek zależnych czy też zezwolenie na posiadanie akcji na okaziciela [Gravelle, 2015]. Dlatego też stworzenie jednej, powszechnie akceptowanej, międzynarodowej listy rajów podatkowych dotychczas się nie powiodło.

Pierwszym przełomowym artykułem w temacie klasyfikacji rajów podatkowych było dzieło z 1994 roku autorstwa Jamesa R. Hinesa Jr. i jego doktoranta Erica M. Rice'a. Stworzyli oni pierwszą uznaną listę rajów podatkowych, która obejmowała 41 jurysdykcji. Kilka lat później, bo w 2000 roku została opublikowana lista stworzona przez OECD, jednak zawierająca tylko 35 krajów. Rozbieżność wynikała z przyjętych kryteriów, ale także politycznych aspektów. Pierwsza lista jako miernik ilościowy wyznaczyła wysokość stawki podatku, a także występowanie takich cech jak posiadanie regulacji, które wspierają unikanie opodatkowania, udogodnienia komunikacyjne czy też przedstawianie się jurysdykcji jako centrum finansowego *offshore* [Raport GAO, 2008]. Za to OECD kierowało się, wymienionymi w poprzednim podrozdziale, czterema kryteriami: niskimi lub zerowymi podatkami, brakiem możliwości wymiany informacji, nieprzejrzystymi działaniami oraz brakiem aktywności [Laffitte, Toubal, 2018]. Nie umieściło jednak na swojej liście żadnego kraju, który jest

członkiem OECD, w przeciwieństwie do Hinesa i Rice'a. Jednym z głównych działań OECD na początku XXI wieku w sprawie rajów podatkowych było zachęcanie ich do wymiany informacji, aby zakończyć praktykę zwaną tajemnicą bankową [Johannesen, Zucman, 2014]. Stworzono czarną listę krajów, które nie zawarły porozumienia, jednak w 2009 roku nie było już na niej żadnego kraju [OECD, b.d.].

Aktualnie OECD posiada trzy listy [Gravelle, 2015]:

- białą, gdzie znajdują się kraje, które zgodziły się z narzuconymi standardami wymiany informacji i implementują je w swoim systemie,
- szarą listę państw, które zobowiązały się je wdrożyć,
- czarną listę krajów, które tego nie zrobiły.

Od 2017 roku Unia Europejska również posiada tego typu listy jurysdykcji podatkowych, które uznaje się za raje podatkowe. Jednak z założenia nie miała ona obejmować państw Unii. Kryteria wykorzystywane przez Unię w dużym skrócie skupiają się na chęci podjęcia współpracy przez dane państwo. Czarna lista oznacza kraje, które są tradycyjnymi rajami podatkowymi i stosują zerową albo bardzo niską stawkę podatkową, natomiast na szarej liście znajdują się kraje, z którymi Unia ma jeszcze nadzieję podjąć współpracę i zmienić ich politykę podatkową [Sobolak, 2021]. Na dzień 15 grudnia 2025 roku na czarnej i na szarej liście UE znajdowało się po jedenaście krajów. Lista czarna obejmowała: Samoa Amerykańskie, Anguilla, Fidżi, Guam, Palau, Panama, Rosja, Samoa, Trynidad i Tobago, Wyspy Dziewicze, Vanuatu, a lista szara: Antiqua i Barbuda, Belize, Brytyjskie Wyspy Dziewicze, Państwo Brunei Darussalam, Eswatini, Grenlandia, Jordania, Maroko, Czarnogóra, Seszele, Turcja [Rada Europejska, b.d.]. Jednak lista ta spotyka się z szeroką krytyką, a jej wad jest już świadoma sama Unia [Parlament Europejski, 2021].

Podsumowując, najważniejsze cechy rajów podatkowych to:

- niskie lub zerowe podatki,
- korzystne ulgi podatkowe,
- system podatkowy przyjazny dla przedsiębiorców,
- brak transparentności regulacji,
- odizolowanie od reszty światowej gospodarki,
- centrum finansowe *offshore*,
- dobrze zarządzane państwo,
- niewielki terytorialnie obszar,
- wysoki poziom rozwoju gospodarczego lub szybsze niż na innych obszarach tempo rozwoju,
- zamożne państwo (obszar),
- brak surowców naturalnych,
- brak strategicznych możliwości gospodarczych,
- łatwość zakładania przedsiębiorstw,
- udogodnienia komunikacyjne,
- wysoki udział przedsiębiorstw zagranicznych.

5. Niderlandy a raje podatkowe

Chociaż na liście rajów podatkowych publikowanej przez Komisję Europejską nie ma państw członkowskich Unii Europejskiej, a więc nie ma także Niderlandów, nie oznacza to, że można wykluczyć to państwo z grupy rajów podatkowych. Znanych jest już przynajmniej jedenaście list rajów podatkowych [Gravelle, 2015]. Najobszerniejsza jest w posiadaniu Tax Justice Network [Corporate Tax Haven Index, 2025]. W grudniu 2025 r. na tej liście wśród 20 największych rajów podatkowych, obok innych państw (Brytyjskie Wyspy Dziewicze, Kajmany, Szwajcaria, Bermudy, Singapur, Hong Kong, Jersey, Irlandia, Luksemburg, Wyspy Bahama, Wyspa Man, Guernsey, Cypr, Zjednoczone Emiraty Arabskie, Mauritius, Malta, Chiny, Wielka Brytania, Francja), na siódmym miejscu pod względem wielkości znalazły się Niderlandy [Corporate Tax Haven Index, 2025].

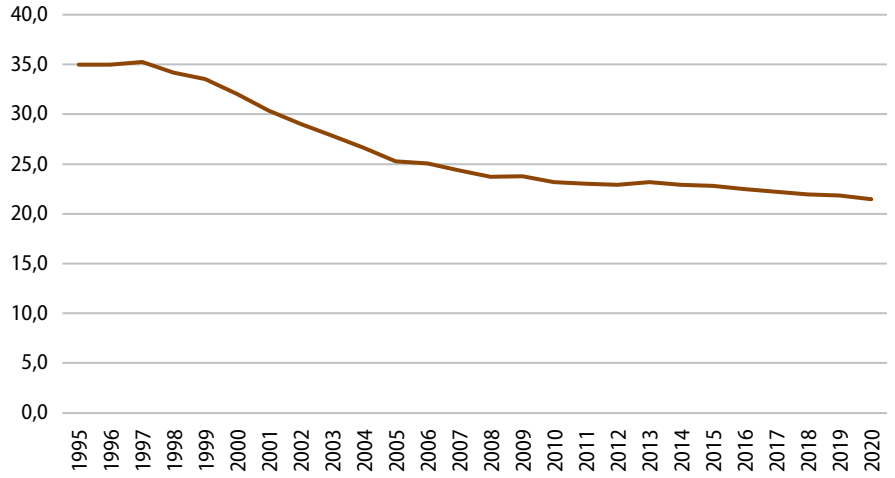
Najbardziej znane i uznawane za najlepsze listy rajów podatkowych powstały w 2010 i 2015 roku. Pierwsza z nich została stworzona przez wspomnianego już Jamesa R. Hinesa Jr. [Hines, 2010]. Jego lista zawierała 52 kraje, a kryteria, które przyjął, skupiały się na przepływach dotyczących bezpośrednich inwestycji zagranicznych. Drugą była lista stworzona przez Gabriela Zucmana. Wskazał w niej dziesięć jurysdykcji podatkowych, które w największym stopniu przyczyniają się do transferu zysków [Tørsløv, Wier, Zucman, 2022].

Około 15% krajów na świecie jest uznawana za raje podatkowe [Dharmapala, Hines, 2009], a trafia do nich co roku 40% międzynarodowych zysków [Tørsløv, Wier, Zucman, 2022], czyli około 700 miliardów USD. Raje podatkowe mają bardzo duży wpływ na wciąż pogłębiający się problem nieuczciwej konkurencji podatkowej, z którym państwa powinny walczyć. Największe straty związane z przesunięciem zysków odnoszą kraje Unii Europejskiej [Tørsløv, Wier, Zucman, 2022]. Aż 35% przesuniętych zysków pochodzi z państw UE, które nie są rajami podatkowymi. Dla porównania, dla państw rozwijających się i Stanów Zjednoczonych liczby te wynoszą odpowiednio 30% i 25% [Tørsløv, Wier, Zucman, 2022].

W ostatnich latach stawki podatkowe w europejskich systemach podatkowych znacząco spadły. Dotyczy to zarówno średniej nominalnej stawki podatkowej CIT, jak i średniej efektywnej stawki podatkowej wśród członków Unii. Efektywna stawka podatkowa oznacza stawkę, którą realnie płacą przedsiębiorstwa [Grycuk, 2018]. W literaturze spotyka się ze wskaźnikiem efektywnej stopy podatkowej, który jest ilorazem podatku dochodowego oraz wyniku finansowego [Kowalski, 2017]. W 1995 roku średnia stawka CIT wynosiła około 35%, po kryzysie w 2009 roku było już to tylko około 24%, a w 2020 roku około 22% (rysunek 2) [Raport Polskiego Instytutu Ekonomicznego, 2020].

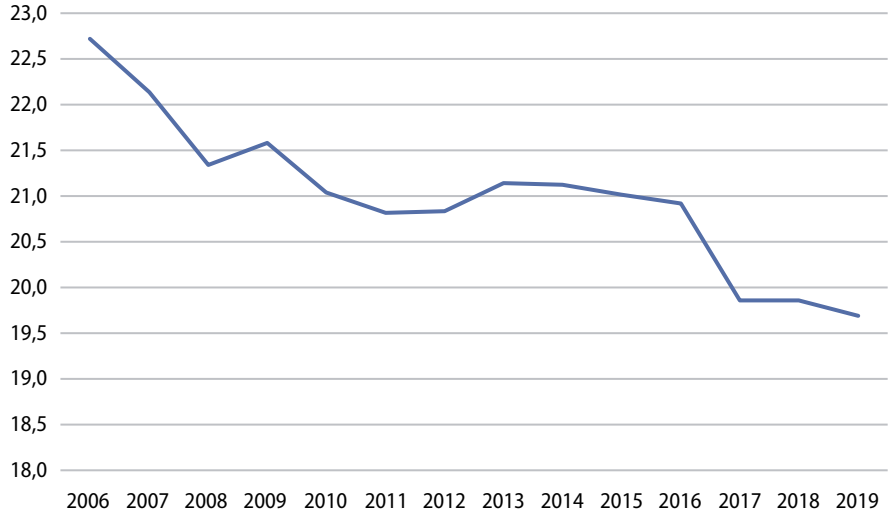
Jeśli chodzi o efektywną stawkę podatkową, która jest bardziej wymiernym wskaźnikiem, ponieważ uwzględnia preferencje podatkowe oferowane przez systemy podatkowe, wyniosła ona w 2019 roku zaledwie 19,7%, kiedy w 2006 roku było to 22,7% (rysunek 3) [European Commission, b.d.]. Przyczyną obniżenia efektywnych i nominalnych stawek była wciąż rosnąca międzynarodowa konkurencja podatkowa. Zjawisko to określane jest w literaturze jako „wyścig do dna" [Palan, Murphy, Chavagneux, 2009].

Rysunek 2. Średnia stawka podatkowa CIT w krajach Unii Europejskiej (EU-28) w latach 1995–2020 (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z DG TAXUD Data.

Rysunek 3. Średnia efektywna stawka podatkowa CIT w krajach Unii Europejskiej (EU-28) w latach 2006–2019 (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z DG TAXUD Data.

Według raportu Polskiego Instytutu Ekonomicznego wartość dochodów podatkowych, które stracili członkowie UE w wyniku sztucznego przenoszenia zysków, wynosi około 60 miliardów EUR [Raport Polskiego Instytutu Ekonomicznego, 2020]. Oznacza to, że zostało stracone średnio 13% wpływów z CIT [Raport Polskiego Instytutu Ekonomicznego, 2020]. Najbardziej odczuwają to bogate państwa europejskie: Francja, Niemcy i Wielka Brytania oraz Szwecja. Straciły one odpowiednio 22%, 26%, 25% i 17% swoich dochodów z CIT [Missing

Profits World, b.d.]. Według szacunków ekonomistów w raporcie NBER, przy idealnej harmonizacji podatkowej np. Francja miałaby o 17% wyższe wpływy z podatków [Tørsløv, Wier, Zucman, 2022]. Jednak nie wszystkie państwa Unii Europejskiej odczuwają negatywne skutki sztucznego przenoszenia zysków, bo niektóre kraje wspólnoty są głównymi beneficjentami tego procesu. Komisja Europejska określiła sześciu członków UE jako wewnętrzne raje podatkowe [Polski Instytut Ekonomiczny, 2020]. Do krajów tych należą także Niderlandy, obok Malty, Cypru, Luksemburga, Irlandii oraz Belgii [Raport Polskiego Instytutu Ekonomicznego, 2020].

Przytaczana wcześniej definicja raju podatkowego może być współcześnie stosowana tylko w kontekście tradycyjnych rajów podatkowych. W ostatnich latach coraz częściej używa się pojęcia nowoczesnego raju podatkowego czy też raju podatkowego dla korporacji (*corporate tax haven*) [Bennedsen, Zeume, 2018; Jalan, Vaidyanathan, 2017]. Według Tax Justice Network nowoczesne raje podatkowe to jurysdykcje, które skupiają się na przyciągnięciu międzynarodowych korporacji poprzez udostępnianie narzędzi pozwalających w znaczący sposób obniżyć opodatkowanie [Raport Tax Justice Network, 2019]. W ten sposób, przez ekonomistów zajmujących się tematem rajów podatkowych, określane są niektóre kraje Unii Europejskiej, w tym Niderlandy, obok Irlandii, Belgii, Luksemburga, Malty i Cypru [Tørsløv, Wier, Zucman, 2018].

Państw tych nie można znaleźć na czarnych i szarych listach rajów podatkowych Unii Europejskiej czy też OECD, a na innych listach Niderlandy występują także bardzo rzadko [Rusina, 2020]. Jest to spowodowane kilkoma czynnikami, przede wszystkim w Niderlandach ustawowa stawka podatkowa mieści się w europejskich normach, jednak efektywna stawka podatkowa jest już zbliżona do poziomu tradycyjnych rajów podatkowych (tabela 1).

Tabela 1. Stawki podatkowe CIT i efektywne stawki podatkowe w nowoczesnych rajach podatkowych (kraje UE) i tradycyjnych rajach podatkowych (Bermudy, Karaiby) (%)

Jurysdykcja	Stawka CIT	Efektywna stawka
	(dla wszystkich przedsiębiorstw)	(przedsiębiorstwa zagraniczne)
Irlandia	**12,5**	**4**
Karaiby (bez Bermudów)	<3	2
Niderlandy	**25**	**10**
Luksemburg	**29**	**3**
Bermudy	0	0
Belgia	**25**	**19**
Malta	**35**	**5**

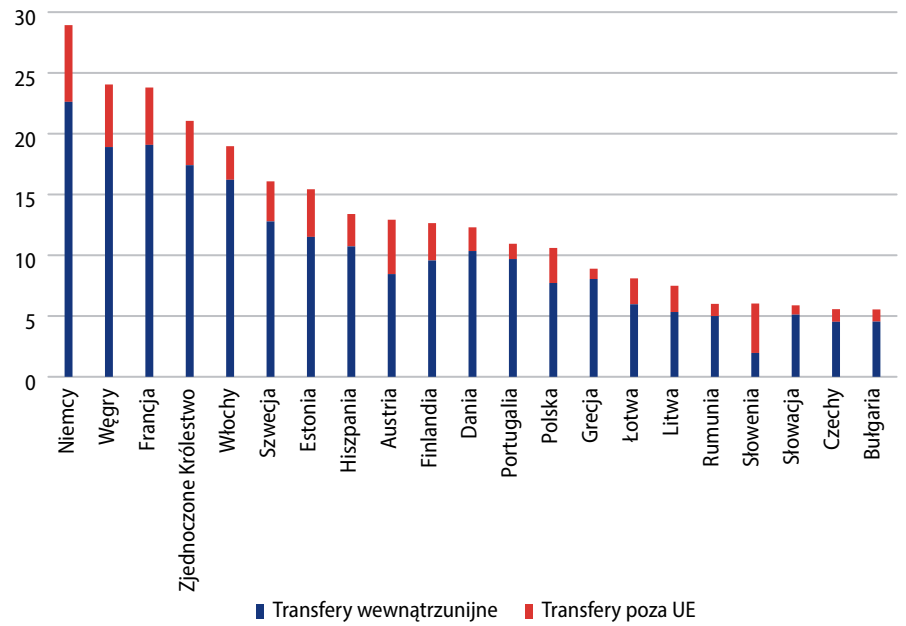
Źródło: opracowanie na podstawie: Tørsløv, Wier i Zucman [2020].

Niderlandy, podobnie jak inne nowoczesne raje podatkowe, zaprzeczają, że stosują nieuczciwą politykę podatkową i w przeciwieństwie do tradycyjnych rajów nie zachęcają otwarcie przedsiębiorstw do przenoszenia działalności na ich terytoria w zamian za zmniejszenia obciążenia podatkowego [Irish Times, b.d.; Dutch News, 2009]. Niderlandy stosują przede

wszystkim narzędzia BEPS oraz służą jako kraj tranzytowy między przedsiębiorstwem a tradycyjnym rajem podatkowym. Ponieważ ich status jako raju podatkowego nie jest powszechnie uznany przez inne państwa, mogą zawierać umowy np. o unikaniu podwójnego opodatkowania z innymi krajami. Daje to Niderlandom o wiele większe możliwości w przenoszeniu zysku [Gravelle, 2015]. Kraj ten nie stosuje również tajemnicy bankowej, która dla OECD była przez długi czas jedną z głównych cech rajów.

Zysk z krajów UE jest przenoszony głównie przez wewnętrzne transfery w ramach wspólnoty, co stanowi 80% całego przeniesionego zysku Unii Europejskiej (rysunek 4) [Tørsløv, Wier, Zucman, 2020].

Rysunek 4. Udział strat z dochodu CIT na rzecz rajów podatkowych wewnątrz Unii (%)

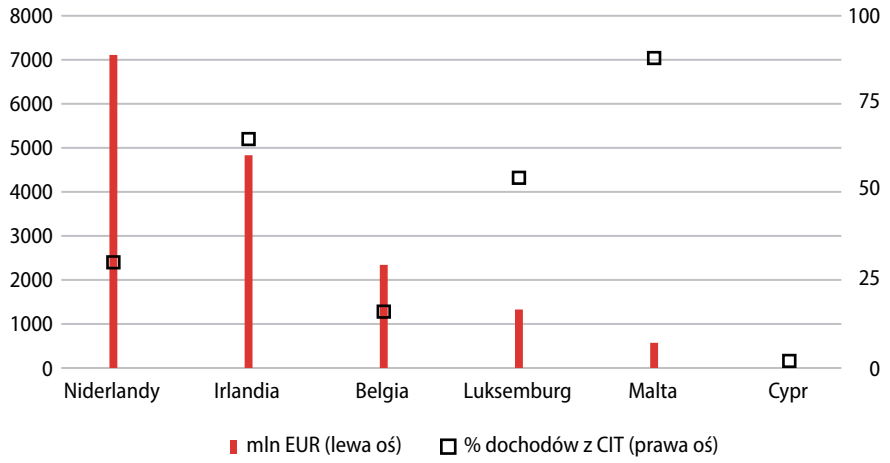
Źródło: Raport Polskiego Instytutu Ekonomicznego [2020].

Raje podatkowe dużo na tym zyskują. W Niderlandach udział sztucznie transferowanego zysku stanowi 30% dochodów z CIT (rysunek 5) [Raport Polskiego instytutu Ekonomicznego, 2020]. Liczby te pokazują, jak duży i negatywny wpływ na sytuację budżetów krajów UE mają państwa, które także są częścią Unii, a na pierwszym miejscu wśród tych krajów znajdują się Niderlandy (obecna nazwa państwa zwanego wcześniej Holandią).

Niderlandy są stosunkowo niewielkim powierzchniowo krajem, bo zajmują ok. 37,4 tys. km^2 i mają nieco ponad 18 mln ludności [Unia Europejska, b.d.]. Dla porównania, powierzchnia Polski jest ponad dziewięć razy większa (311,9 tys. km^2), a liczba ludności ponad dwa razy większa (36,5 mln osób) [Unia Europejska, b.d.]. Charakterystyczny dla rajów jest również wysoki stosunek liczby przedsiębiorstw zagranicznych do lokalnych, które dodatkowo są bardziej od lokalnych dochodowe. Królestwo Niderlandów znajduje się na piątym miejscu

na świecie pod względem bezpośrednich inwestycji zagranicznych, czyli jest jednym z najbardziej atrakcyjnych państw na świecie dla inwestorów zagranicznych [Holandia. Przewodnik po rynku, 2018]. Niderlandy posiadają więc kolejną cechę rajów podatkowych. Odwrotna sytuacja ma miejsce w przypadku krajów, które nie są rajami podatkowymi.

Rysunek 5. Dochody rajów podatkowych Unii Europejskiej powstałe w wyniku przesunięcia zysków

Źródło: Raport Polskiego Instytutu Ekonomicznego [2020].

Niderlandy są jednym z największych centrów *offshore* na świecie, przede wszystkim w przemyśle energetycznym (ropa naftowa, gaz, zrównoważone źródła energii) i logistyce [Dexman, 2023].

Najważniejsze cechy rajów podatkowych omówione w literaturze przedmiotu i ich występowanie w przypadku Niderlandów przedstawiono w tabeli 2.

Niderlandy posiadają większość cech raju podatkowego (tabela 2). W przeciwieństwie do typowego raju podatkowego mają bogate złoża surowców naturalnych (gaz ziemny, ropa naftowa, sól kamienna, sól potasowo-magnezowa). Niderlandy są krajem doskonale skomunikowanym z powodu położenia w Unii Europejskiej z dostępem do morza. Kraj ten posiada strategiczne możliwości rozwoju inne niż czerpanie korzyści płynących z bycia rajem podatkowym. Niderlandy są jednym z najbogatszych państw w Unii Europejskiej. W 2024 r. PKB *per capita* Niderlandów wynosiło 134% średniej dla wszystkich państw Unii i znajdowało się na trzecim miejscu po Luksemburgu i Irlandii, a pod względem konsumpcji indywidualnej *per capita* na drugim miejscu po Luksemburgu z wynikiem 120% średniej dla Unii Europejskiej [Eurostat]. Raje podatkowe z Unii Europejskiej, do których należą Niderlandy, to nowoczesne jurysdykcje, które w sposób niejawny stosują nieuczciwą konkurencję podatkową, są to również aktualnie największe i najważniejsze państwa, wykorzystujące narzędzia BEPS do sztucznego przenoszenia zysków. Stwierdzono, że jedynie dwie cechy rajów podatkowych nie mają zastosowania w przypadku Niderlandów (tabela 2). Są to brak surowców natural-

nych oraz brak strategicznych możliwości gospodarczych. Wszystkie pozostałe cechy rajów podatkowych mają zastosowanie w przypadku Niderlandów. Można więc uznać, że hipoteza badawcza została zweryfikowana pozytywnie. Niderlandy należy uznać za współczesny europejski raj podatkowy.

Tabela 2. Cechy raju podatkowego i ich występowanie w przypadku Niderlandów

Cecha raju podatkowego	Niderlandy
Niskie lub zerowe podatki	+
Korzystne ulgi podatkowe	+
System podatkowy przyjazny dla przedsiębiorców	+
Brak transparentności regulacji	+
Odizolowanie od reszty światowej gospodarki	–
Centrum finansowe *offshore*	+
Dobrze zarządzane państwo	+
Niewielki terytorialnie obszar	+
Wysoki poziom rozwoju gospodarczego lub szybszy niż na innych obszarach tempo rozwoju	+
Zamożne państwo (obszar)	+
Brak surowców naturalnych	–
Brak strategicznych możliwości gospodarczych	–
Łatwość zakładania przedsiębiorstw	+
Udogodnienia komunikacyjne	+
Wysoki udział przedsiębiorstw zagranicznych w strukturze przedsiębiorstw	+

Źródło: opracowanie własne.

6. Podsumowanie

Trudno jest oszacować całkowite skutki finansowe istnienia rajów podatkowych. Gabriel Zucman przedstawił swoje szacunki, z których wynika, że około 10% globalnego bogactwa narodowego gospodarstw domowych znajduje się w rajach podatkowych (ok. 8 bilionów USD) [Zucman, 2014]. Do rajów podatkowych trafia co roku 40% międzynarodowych zysków, czyli około 700 miliardów USD [Tørsløv, Wier, Zucman, 2020]. Największe straty związane z przesunięciem zysków ponoszą kraje Unii Europejskiej. Aż 35% przesuniętych zysków pochodzi z państw UE, które nie są rajami podatkowymi, a na przykład dla państw rozwijających się i Stanów Zjednoczonych liczby te wynoszą odpowiednio 30% i 25% [Tørsløv, Wier, Zucman, 2020]. Agresywna optymalizacja podatkowa ma negatywny wpływ na budżety państw, ale raje podatkowe są państwami, które korzystają na tym i same stwarzają specjalne warunki dla międzynarodowych korporacji do obniżania opodatkowania.

Na podstawie przeprowadzonej analizy treści publikacji naukowych metodą dedukcji zweryfikowano pozytywnie hipotezę badawczą, że Niderlandy są współczesnym europej-

skim rajem podatkowym. Około 15% krajów na świecie jest uznawana za raje podatkowe [Dharmapala, Hines, 2009]. W wielu rankingach, poza rankingami Komisji Europejskiej, do rajów podatkowych zaliczane jest także Królestwo Niderlandów [Tørsløv, Wier, Zucman, 2020; Raport Polskiego Instytutu Ekonomicznego, 2020]. Niekiedy listy rajów podatkowych są krytykowane za brak na nich Niderlandów [Gravelle, 2009; Dijk, Weyzig, Murphy, 2006]. Można też spotkać opinie, że Niderlandy to jeden z największych rajów podatkowych na świecie [Stadig, 2024]. W literaturze przedmiotu często wskazuje się, że Niderlandy są rajem podatkowym [Zucman, 2014; Pawlak, 2022].

Raje podatkowe dużo zyskują na transferze zysków, a w Niderlandach dochody z CIT są o 30% wyższe z powodu zysków transferowanych przez przedsiębiorstwa zagraniczne. Zucman umieścił Niderlandy (dawniej Holandia) na piątym miejscu pod względem wielkości transferowanych zysków [Tørsløv, Wier, Zucman, 2020]. Zaliczał on Holandię do głównych rajów podatkowych na świecie [Zucman, 2014]. Charakterystyczny dla rajów jest również wysoki stosunek liczby przedsiębiorstw zagranicznych do lokalnych. Przedsiębiorstwa zagraniczne są także bardziej dochodowe. W literaturze przedmiotu wskazuje się, że te różnice są charakterystyczne dla Niderlandów [Phillips i in., 2017].

Najważniejszy wniosek, jaki można wyciągnąć z przeprowadzonej analizy, jest taki, że Niderlandy spełniają kryteria uznania za współczesny raj podatkowy. Tym samym zweryfikowano pozytywnie hipotezę badawczą. Należy tak ten kraj traktować, mimo że jest członkiem Unii Europejskiej i nie jest wymieniany jako raj podatkowy ani na czarnej, ani na szarej unijnej liście.

Bibliografia

Dokumenty prawne

1. Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 18 grudnia 2024 r., Dz.U. 2024 poz. 1928.

Wydawnictwa zwarte

1. Gravelle, J. (2015). *Tax Havens: International Tax Avoidance and Evasion*. Washington, DC: Congressional Research Service.
2. *Holandia. Przewodnik po rynku* (2018). Warszawa: PAiH.
3. Palan, R., Murphy, R., Chavagneux, C. (2009). *Tax Havens: How Globalization Really Works*. New York: Cornell University Press.
4. Phillips, R., Gardner, M., Robins, A., Surka, M. (2017). *Offshore Shell Games 2017*. Institute on Taxation and Economic Policy.
5. Raport GAO (2008). *Large U.S. Corporations and Federal Contractors with Subsidiaries in Jurisdictions Listed as Tax Havens or Financial Privacy Jurisdictions*.
6. Raport Polskiego Instytutu Ekonomicznego (2020). *Tax Unfairness in the European Union Towards Greater Solidarity in Fighting Tax Evasion*. Warszawa.

7. Raport Tax Justice Network (2019). *Corporate Tax Haven Index Methodology*.
8. Van Dijk, M., Weyzig, F., Murphy, R. (2006). *The Netherlands: a tax haven?* vol. 5. Amsterdam: SOMO.

Artykuły prasowe i okolicznościowe

1. Alm, J. (2014). Does an Uncertain Tax System Encourage "Aggressive Tax Planning"?, *Economic Analysis and Policy*, 44, s. 30–38.
2. Beer, S., de Mooij, R.A., Liu, L. (2020). International Corporate Tax Avoidance: A Review of the Channels, Magnitudes, and Blind Spots, *Journal of Economic Surveys*, 34(3), s. 660–688. DOI: 10.1111/joes.12305.
3. Bennedsen, M., Zeume, S. (2018). Corporate Tax Havens and Transparency, *The Review of Financial Studies*, 31(4), s. 1221–1264.
4. Bolwijn, R., Casella, B., Rigo, D. (2018). An FDI-Driven Approach to Measuring the Scale and Economic Impact of BEPS, *Transnational Corporations Journal*, 25(2), s. 107–143.
5. Christensen, J. (2011). The Looting Continues: Tax Havens and Corruption, *Critical Perspectives on International Business*, 7, s. 177–196.
6. Clausing, K.A. (2016). The Effect of Profit Shifting on the Corporate Tax Base in the United States and Beyond, *National Tax Journal*, 69(4), s. 905–934.
7. Contractor, F. (2016). Tax Avoidance by Multinational Companies: Methods, Policies, and Ethics, *Rutgers Business Review*, 1(1), s. 27–43.
8. Delis, F., Delis, M.D., Laeven, L., Ongena, S. (2025). Global Evidence on Profit Shifting within Firms and Across Time, *Journal of Accounting and Economics*, 79 (2–3), 101744. DOI: 10.2866/9141616.
9. Desai, M.A., Foley, C.F., Hines Jr., J.R. (2006). The Demand for Tax Haven Operations, *Journal of Public Economics*, 90, s. 513–531.
10. Dharmapala, D., Hines, J. (2008). What Problems and Opportunities Are Created by Tax Havens, *Oxford Review of Economic Policy*, 24, s. 661–679.
11. Dharmapala, D., Hines, J. (2009). Which Countries Become a Tax Haven?, *Journal of Public Economics*, 93, s. 1058–1068.
12. Gravelle, J.G. (2009). Tax Havens: International Tax Avoidance and Evasion, *National Tax Journal*, 62(4), s. 727–753.
13. Grycuk, A. (2018). Podatek CIT jako narzędzie polityki gospodarczej, *Infos*, 4(74).
14. Hasan, I., Karavitis, P., Kazakis, P., Leung, W.S. (2025). Corporate Social Responsibility and Profit Shifting, *European Accounting Review*, 34(1), s. 1–29.
15. Hebous, S. (2014). Money at the Docs of Tax Havens: A Guide, *FinanzArchiv*, 70, s. 458–485.
16. Hines, J. (2010). Treasury Island, *Journal of Economic Perspectives*, 24(4), s. 103–126.
17. Hines, J., Rice, E. (1994). Fiscal Paradise: Foreign Tax Havens and American Business, *The Quarterly Journal of Economics*, 109, s. 149–182.
18. Jalan, A., Vaidyanathan, R. (2017). Tax Havens: Conduits for Corporate Tax Malfeasance, *Journal of Financial Regulation and Compliance*, 25(1), s. 86–104.

19. Johannesen, N., Zucman, G. (2014). The End of Bank Secrecy? An Evaluation of the G20 Tax Haven Crackdown, *American Economic Journal: Economic Policy*, 6(1), s. 65–91.
20. Kowalski, M. (2017). Miary efektywności podatkowej przedsiębiorstw, *Prace Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu*, 472, s. 167–176.
21. Laffitte, S., Toubal, F. (2018). Firms, Trade and Profit Shifting: Evidence from Aggregate Data, *Munich Society for the Promotion of Economic Research – CESifo*, 7171.
22. Loretz, S., Sellner, R., Brandl, M.B., Arachi, G., Bucci, V., van't Riet, M., Aouragh, A. (2017). Aggressive Tax Planning Indicators: Final Report, *Taxation Papers, Taxation and Customs Union*, Working Paper 71.
23. Love, J.H. (2025). Profit Shifting and Tax Competition Policy: A Global Justice Perspective, *Critical Perspectives on International Business*, 21(3), s. 337–359.
24. Miranda, A., Dias, P. (2020). A Literature Review: Empirical Research on Tax Havens, years 2008 to 2018, *15th Iberian Conference on Information Systems and Technologies (CISTI)*.
25. Nessa, M.L., Persson, A.V., Song, J.Z., Towery, E.M., Vernon, M.E. (2025). The Effect of US Country-by-Country Reporting on US Multinationals' Tax-Motivated Income Shifting and Real Activities, *Journal of Accounting Research*, 63(2), s. 951–988.
26. Pach, J. (2019). Istota rajów podatkowych w kontekście optymalizacji podatkowej polskich firm, *Prace Komisji Geografii Przemysłu Polskiego Towarzystwa Geograficznego*, 33(2), s. 142–159.
27. Pastuszak, J. (2018). Agresywna optymalizacja podatkowa. Unikanie obciążeń związanych z CIT, *Kontrola Państwowa*, 63(4), 381, s. 138–157.
28. Pawlak, M. (2022). Raje podatkowe i ich wykorzystanie przez zagraniczne korporacje działające na terenie Polski, *Nowe Tendencje w Zarządzaniu*, 2, s. 21–49.
29. Payne, D., Raiborn, C (2018). Aggressive Tax Avoidance: A Conundrum for Stakeholders, Governments, and Morality, *Journal of Business Ethics*, 147(3), s. 469–487.
30. Piotrowska, A. (2014). Centra finansowe offshore a problem nieuczciwej konkurencji podatkowej, *Ekonomia XLV*, 2, s. 133–146.
31. Rusina, A. (2020). Name and Shame? Evidence from the European Union Tax Haven Blacklist, *International Tax and Public Finance*, tom 27, s. 1364–1424.
32. Schjelderup, G. (2016). Secrecy Jurisdictions, *International Tax and Public Finance*, 23(1), s. 168–189.
33. Slemrod, J., Wilson, J. (2009). Tax Competition with Parasitic Tax Havens, *Journal of Public Economics*, 93, s. 1261–1270.
34. Stadig, D. (2024). Ruling the Dutch Tax Haven: How the United States Drove the Rise and Fall of the Ruling Practice of the Netherlands, *Politics of the Low Countries*, 6(2), s. 103–123.
35. Tardios, J.A., Clegg, L.J. (2025). Outbound Profit Shifting and the Propensity to Engage in Cross-Border Acquisitions, *British Journal of Management*, 36(1), s. 34–55.
36. Tørsløv, T., Wier, L., Zucman, G. (2020). The Missing Profits of Nations, *NBER Working Papers Series*, 24701.
37. Wier, L.S., Zucman, G. (2022). Global profit shifting, 1975–2019, *National Bureau of Economic Research*, 30673.

38. Zucman, G. (2014). Taxing across Borders: Tracking Personal Wealth and Corporate Profits, *Journal of Economic Perspectives*, 28(4), s. 121–148.

Materiały internetowe

1. Corporate Tax Haven Index (2025). https://cthi.taxjustice.net/en/ (dostęp: 15.12.2025).
2. Dexman (2023). https://dexman.nl/pl/offshore-sector/ (dostęp: 18.12.2025).
3. Dutch News (2009). *US Tax Haven Claim Surprises Dutch*, https://www.dutchnews.nl/2009/05/us_tax_haven_claim_surprises_d/ (dostęp: 21.04.2021).
4. European Commission (b.d.). https://ec.europa.eu/taxation_customs/business/economic-analysis-taxation/data-taxation_en (dostęp: 20.04.2021).
5. Eurostat, https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=GDP_per_capita,_consumption_per_capita_and_price_level_indices#Relative_volumes_of_GDP_per_capita (dostęp: 18.12.2025).
6. Irish Times (b.d.). *Ireland is Not a tax Haven, Leo Varadkar Says*, https://www.irishtimes.com/business/economy/ireland-is-not-a-tax-haven-leo-varadkar-says-1.3303226 (dostęp: 11.04.2021).
7. Missing Profits World (b.d.). https://missingprofits.world/ (dostęp: 20.04.2021).
8. OECD (1998). *Harmful Tax Competition: An Emerging Global Issue*, https://www.oecd.org/tax/harmful/1904176.pdf (dostęp: 15.12.2025).
9. OECD (2015). *OECD/G20 Base Erosion and Profit Shifting Project. Explanatory statement*, https://www.oecd.org/ctp/beps-explanatory-statement-2015.pdf (dostęp: 15.12.2025).
10. Palan, R. (b.d.). *History of Tax Havens*, https://www.historyandpolicy.org/policy-papers/papers/history-of-tax-havens (dostęp: 15.12.2025).
11. Parlament Europejski (2021). *EU Tax Haven Blacklist Is Not Catching the Worst Offenders*, https://www.europarl.europa.eu/news/pl/press-room/20210114IPR95631/eu-tax-haven-blacklist-is-not-catching-the-worst-offenders (dostęp: 11.04.2021).
12. Polski Instytut Ekonomiczny (2020). *Kraje UE tracą 170 mld euro rocznie przez unijne raje podatkowe*, https://pie.net.pl/kraje-ue-traca-170-mld-euro-rocznie-przez-unijne-raje-podatkowe/ (dostęp: 20.04.2021).
13. Rada Europejska (b.d.). *Unijny wykaz jurysdykcji niechętnych współpracy do celów podatkowych*, https://www.consilium.europa.eu/pl/policies/eu-list-of-non-cooperative-jurisdictions/ (dostęp: 15.12.2025).
14. Sobolak, J. (2021). *Nowa lista rajów podatkowych. Popularny wśród Polaków kraj „wskoczył" na listę*, https://www.money.pl/gospodarka/nowa-lista-rajow-podatkowych-tak-sie-unika-opodatkowania-w-polsce-6615213151963680a.html (dostęp: 11.04.2021).
15. Tørsløv, T., Wier, L., Zucman, G. (2018). *The Missing Profits of Nations*, http://gabriel-zucman.eu/files/TWZ2018Slides.pdf (dostęp: 15.12.2025).
16. Unia Europejska (b.d.). *Holandia*, https://european-union.europa.eu/principles-countries-history/eu-countries/netherlands_pl (dostęp: 15.12.2025).
17. Unia Europejska (b.d.). *Polska*, https://european-union.europa.eu/principles-countries-history/eu-countries/poland_pl (dostęp: 15.12.2025).

The Netherlands as a European Tax Haven

Abstract

The aim of this article was to determine whether the Netherlands is a European tax haven. The existence of tax havens undermines the financial security of the countries from which corporate profits are transferred to these havens. The official lists of tax havens published by the European Union do not include European Union member states. The article presents the results of an analysis aimed at assessing the actual state of tax jurisdiction in the Netherlands in terms of meeting the criteria for classifying the country as a tax haven. The following research hypothesis was formulated: the Netherlands is a European tax haven. A critical analysis of the texts was conducted using the deductive method – the subject of the analysis was academic literature on tax havens. was. The study sought to identify the characteristic features of a tax haven. After defining these features, an analysis of the Netherlands was conducted to determine the presence of these characteristics. As a result of the analysis, it was established that the Netherlands meets the criteria for being classified as a modern European tax haven. Thus, the research hypothesis was verified positively.

Keywords: tax haven, European tax haven, characteristics of a tax haven, the Netherlands

Unless stated otherwise, all the materials are available under the Creative Commons Attribution 4.0 International license.
Some rights reserved to SGH Warsaw School of Economics.